AZƏRBAYCAN BANKLAR ASSOSİASİYASI

TƏDİYƏ BALANSI - 2017 /I RÜB/

Kəsirdən profisitə doğru

Bakı 2017

Mündəricat

Cari əməliyyatlar hesabı **3**

Maliyyə hərəkəti hesabı **5**

Ehtiyat aktivlərin dəyişməsi **7**

Diaqram 1. Cari əməliyyatlar balansı və neft qiyməti 3

Diaqram 2. Ehtiyat aktivlərin dəyişməsi 7

Cədvəl 1. Cari əməliyyatlar balansının dinamikası 4

Cədvəl 2. Maliyyə hərəkəti balansının dinamikası 6

1. Cari əməliyyatlar hesabı

1.1. 2017-ci ilin I rübündə tədiyə balansının cari əməliyyatlar hesabının kəsri profisitlə əvəz olunmuşdur: əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə ≈ 62% artan neft qiymətləri *(neftin orta rüblük qiyməti 32.8-dən 53 dollar/barrelə yüksəlmişdir)* cari əməliyyatlar hesabının -432.2 mln.USD həcmində kəsrinin +380.2 mln.USD profisitlə əvəz olunması ilə nəticələnmişdir.

Diaqram 1. *Cari əməliyyatlar balansı və neft qiyməti*

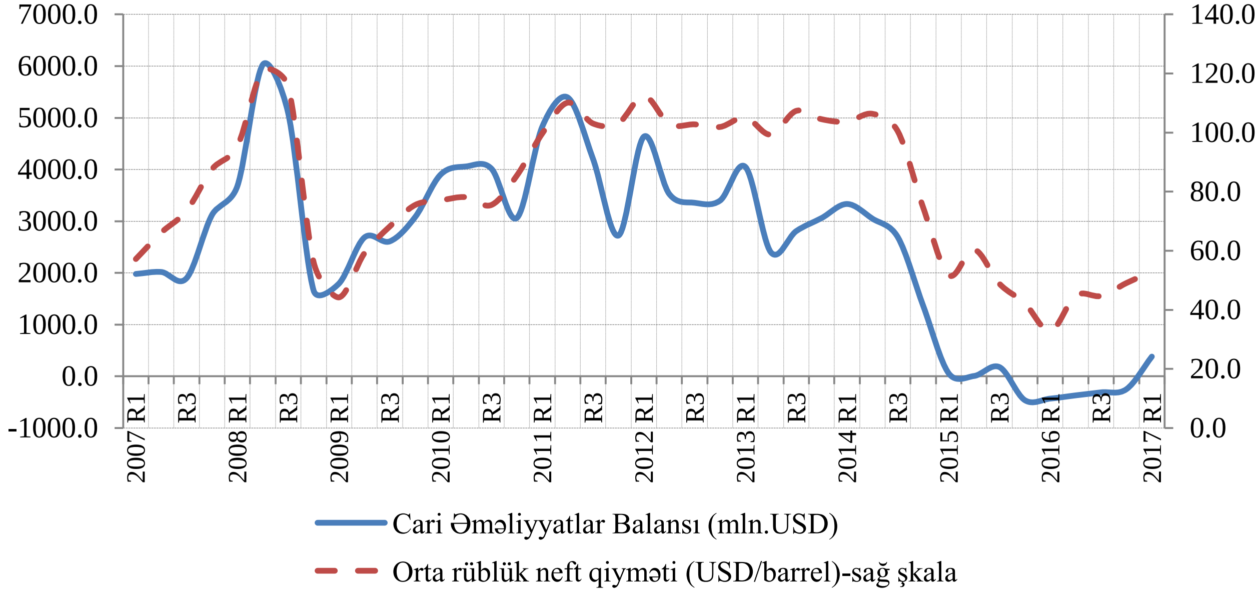

1.2. Dövr ərzində neft-qaz sektoru üzrə ümumilikdə cari hesab profisiti 3 dəfəyə yaxın artaraq[1] +1516.3 mln.USD təşkil etmişdir. Neft-qaz sektorunun xarici ticarət üzrə profisiti 1476.4 mln.USD artaraq +3028.8 mln.USD-ə çatmışdır. Sektor üzrə xidmətlər və ilkin gəlirlər balansında isə, uyğun olaraq, -917.5 mln.USD və -595 mln.USD həcmində kəsir formalaşmışdır ki, bu qeyd olunan iki istiqamət üzrə əvvəlki ilin eyni dövründə müşahidə edilmiş olan kəsirdən -482.6 mln.USD çoxdur.

1.3. Qeyri-neft sektoru üzrə cari hesab kəsrində nisbi artım müşahidə edilmişdir: dövr ərzində sektor üzrə kəsir 181.4 mln.USD böyüyərək -1136.1 mln.USD təşkil etmişdir. Sektor üzrə kəsrin böyüməsi xarici ticarət və xidmətlər balansı kəsirlərinin

[1] Başqa qeyd olmadığı halda hesabatda bütün müqayisələr əvvəlki ilin eyni dövrü (2016-cı ilin I rübü) ilə aparılmışdır.

artımı, eyni zamanda ilkin gəlirlər balansının müsbət saldosunun azalması hesabına baş vermişdir. Dövr ərzində təkrar gəlirlər balansının profisiti isə 3.3 mln.USD-dən +114.7 mln.USD-ə yüksəlmişdir *(əsasən digər ölkələrdən Azərbaycana göndərilən transfertlər-pul baratları hesabına formalaşır)*. Həmçinin dövr ərzində turizm və nəqliyyat sektorları üzrə profisit müşahidə edilmişdir.

Cədvəl 1. *Cari əməliyyatlar balansının dinamikası*

	mln.USD		
	2016 I Rüb	**2017 I Rüb**	**Əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyişmə**
Cari Əməliyyatlar Hesabı üzrə Balansı	-432.2	380.2	812.4
Neft-qaz sektoru	522.5	1516.3	993.8
Qeyri-neft sektoru	-954.6	-1136.1	-181.4
Xarici Ticarət Balansı	621.7	1889.9	1268.2
Neft-qaz sektoru	1552.3	3028.8	1476.4
Qeyri-neft sektoru	-930.6	-1138.9	-208.3
Xidmətlər Balansı	-699.4	-1037.1	-337.6
Neft-qaz sektoru	-645.5	-917.5	-272.0
Qeyri-neft sektoru	-53.9	-119.5	-65.6
Nəqliyyat	64.9	16.9	-47.9
Turizm	110.6	51.9	-58.7
Rabitə	0.4	-11.2	-11.6
Tikinti	-723.3	-739.2	-15.9
Maliyyə xidmətləri	-0.5	-4.6	-4.1
Hökumət xidmətləri	-22.8	-18.9	4.0
Digər xidmətlər	-128.6	-331.9	-203.3
İlkin gəlirlər Balansı	-357.7	-587.3	-229.6
Neft-qaz sektoru	-384.3	-595.0	-210.6
Qeyri-neft sektoru	26.6	7.7	-18.9
Təkrar gəlirlər Balansı	3.3	114.7	111.4

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının məlumatları əsasında tərtib edilmişdir.

2. Maliyyə hərəkəti hesabı

2.1. 2017-ci ilin I rübündə ölkədən maliyyə axınları əhəmiyyətli dərəcədə azalmış, maliyyə hərəkəti hesabında əvvəlki ilin eyni dövründə müşahidə edilən -1928.9 mln. USD həcmindəki kəsir +308 mln.USD-lik profisitlə əvəz olunmuşdur. Maliyyə hərəkəti hesabının cari mənzərəsi, əsasən qeyri-neft sektoru üzrə maliyyə hərəkəti hesabına formalaşmışdır. Bu dövrdə qeyri-neft sektoru üzrə kəsir -2601.5 mln.USD-dən -151.6 mln.USD-yə qədər azalmışdır. Neft sektoru üzrə isə +459.6 mln.USD profisit formalaşmışdır.

2.2. Qeyri-neft sektoruna birbaşa xarici investisiyalar artmışdır. Rüb ərzində sektora +307.5 mln.USD birbaşa xarici investisiya daxil olmuş və +78.3 mln.USD birbaşa investisiya Azərbaycandan digər ölkələrə istiqamətlənmişdir. Nəticədə sektorun birbaşa investisiyalar balansında +229.2 mln.USD profisit əmələ gəlmişdir ki, bu da əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə +206.1 mln.USD çoxdur.

2.3. Neft-qaz sektoruna yönəldilən portfel investisiyalar hesabına maliyyə hərəkəti hesabının eyni adlı bölməsində +955.4 mln.USD profisit formalaşmışdır. Bu əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə +352.8 mln.USD (58.5%) çoxdur. Dövr ərzində qeyri-neft sektoruna portfel investisiyaları daxil olmamış, sektorun xarici aktivlərində isə -28.9 mln.USD azalma baş vermişdir.

2.4. Digər investisiyalar[2] üzrə kəsir kiçilmişdir. Bu bölmə üzrə kəsir –1085.4 mln.USD təşkil etmişdir ki, bu əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1539.6 mln.USD azdır. Dövr ərzində bu kanal ilə ölkədən +1843.7 mln.USD vəsait xaric olunmuş, +758.3 mln.USD daxilolma baş vermişdir.

[2] Buraya depozitlər və nağd valyuta, kredit və ssudalar, ticarət kreditləri və avanslar üzrə maliyyə hərəkəti daxildir.

Cədvəl 2. *Maliyyə hərəkəti balansının dinamikası*

	mln.USD		
	2016 I Rüb	2017 I Rüb	Əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə dəyişmə
Maliyyə hesabı Balansı	-1928.9	308.0	2236.9
Neft-qaz sektoru	672.6	459.6	-213.0
Qeyri-neft sektoru	-2601.5	-151.6	2449.9
Birbaşa investisiyalar üzrə Balans	93.4	409.1	315.6
Neft-qaz sektoru	70.4	179.9	109.5
Qeyri-neft sektoru	23.1	229.2	206.1
Portfel investisiyaları üzrə Balans	602.7	955.4	352.8
Digər investisiyalar üzrə Balans	-2625.1	-1085.4	1539.6
Neft-qaz sektoru	29.9	-675.8	-705.6
Qeyri-neft sektoru	-2654.9	-409.7	2245.3

Mənbə: Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının məlumatları əsasında tərtib edilmişdir.

3. Ehtiyat aktivlərin dəyişməsi

3.1. Neft qiymətinin artması və ölkədən maliyyə axınlarının azalması ölkənin ehtiyat aktivlərinin artmasına şərait yaratmışdır. 2017-ci ilin I rübündə ölkənin ehtiyat aktivlərində 463.6 mln.USD artım müşahidə edilmişdir. Müqayisə üçün qeyd edək ki, ötən ilin I rübündə ölkədən maliyyə axınlarının nəticəsi olaraq ehtiyat aktivlər 1270.8 mln. USD azalmışdır.

Diaqram 2. Ehtiyat aktivlərin dəyişməsi *(mln.USD)*

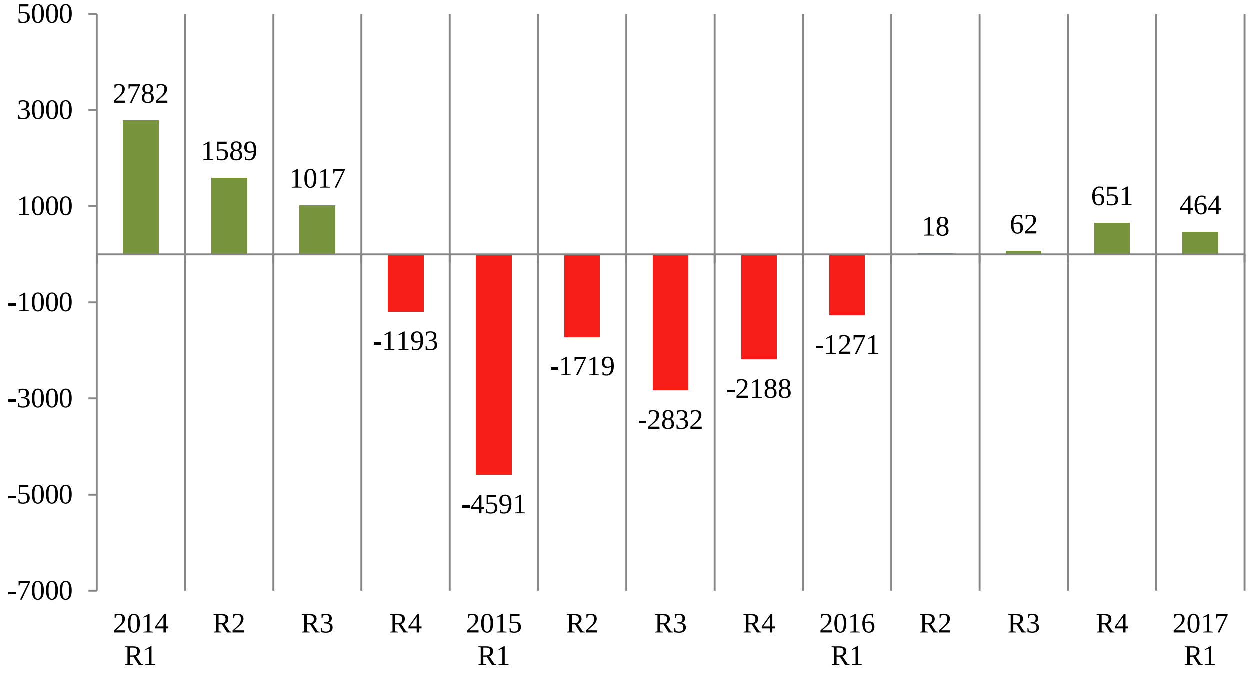

Ümumilikdə, ehtiyat aktivlərin həcmində 2014-cü ilin sonuncu rübündən başlayaraq müşahidə edilən neqtiv meyil, ötən ilin II rübündən etibarən müsbət trendlə əvəz olunmuş, xüsusilə 2016-cı ilin sonuncu və cari ilin ilk rüblərində ehtiyatların artımı daha nəzərəçarpan olmuşdur (son iki rübdə cəmi 1.1 mlrd.USD-dən artıq).